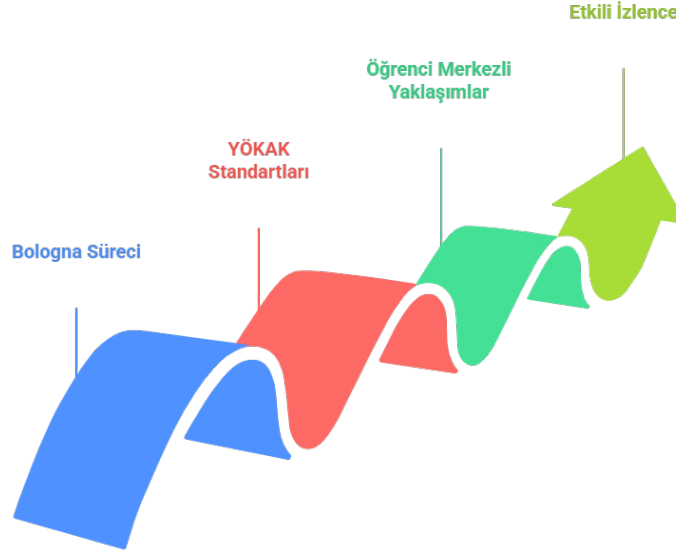

T.C.

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM ÖĞRETİM KOORDİNATÖRLÜĞÜ

DERS İZLENCESİ HAZIRLAMA KILAVUZU

Bu kılavuz, öğretim elemanlarının ders izlencelerini Bologna Süreci, YÖKAK standartları ve öğrenci merkezli yaklaşımlara uygun olarak hazırlamalarına yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.

İçindekiler

1. Ders İzlenesinin Önemi	3
2. İzlenede Yer Alması Gereken Temel Bölümler	3
2.1. Ders Kimlik Bilgileri	3
2.2. Dersin Amacı	3
2.3. Öğrenme Çıktıları	3
2.3.1. Bilişsel Alan	3
2.3.2. Duyuşsal Alan	5
2.4. Program Çıktılarına Katkı	6
2.5. Ders İçeriği ve Haftalık Plan	6
2.6. Öğretim Yöntem ve Teknikleri	6
2.7. Ölçme ve Değerlendirme	6
2.8. Kaynaklar	6
2.9. AKTS İş Yüğü ve Yerel Kredi Hesabı	6
3. Hazırlarken Dikkat Edilecek Noktalar	8

1. Ders İzlenesinin Önemi

- Şeffaflık ve planlama: Öğrencinin dersin amaçlarını, beklentilerini ve iş yükünü net görmesini sağlar.
- Kalite güvencesi: Bologna Süreci ve YÖKAK standartlarına uygun, ölçülebilir öğrenme çıktıları üretir.
- Yol haritası: Sadece konu listesi değil, öğrencinin “ne yapabileceğini” gösteren bir öğrenme yolculuğu haritasıdır.

2. İzlenede Yer Alması Gereken Temel Bölümler

2.1. Ders Kimlik Bilgileri

Ders adı, kodu, kredisi, AKTS, öğretim dili, düzeyi, türü ve öğretim elemanı iletişim bilgileri belirtilmelidir.

2.2. Dersin Amacı

Dersin genel yönünü ve katkısını belirtir. Örnek: “Öğrencilerin sosyal bilimlerde eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.”

2.3. Öğrenme Çıktıları

Öğrenme çıktıları, öğrencinin ders sonunda ne yapabileceğini gösterir. Somut, gözlemlenebilir ve ölçülebilir fiillerle yazılmalıdır.

2.3.1. Bilişsel Alan

Bilişsel alan, öğrencilerin hatırlama, anlama, uygulama, analiz, değerlendirme ve yaratma becerilerini kapsar. Bloom’un bilişsel taksonomisine uygun olarak yazılmalıdır.

Kaçınılması gereken ifadeler: “bilmek”, “öğrenmek”, “anlamak”.

Örnek fiiller: açıklar, uygular, karşılaştırır, değerlendirir, analiz eder.

Bilişsel alanda öğrenme çıktıları yazılırken aşağıdaki tabloda yer alan Bloom Taksonomisine ait fiiller göz önünde bulundurulmalıdır.

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz Etme	Değerlendirme	Yaratma
aktarma, açıklama, tanımlama, sayma, bulma, saptama, sıralama, niteleme, yerleştirme, eşleştirme, ezberleme, isimlendirme, hatırlama, anlatma, anlama, kaydetme, yeniden sayma, tekrarlama, nakletme, edinme, açıkça belirtme, tablolarla aktarma	aydınlatma, onaylama, savunma, tartışma, ayırt etme, aynılaştırma, örneklendirme, anlatma, ifade etme, uzatma, resimlendirme, çıkarımda bulunma, yorumlama, yerleştirme, yeniden yazma, yeniden söyleme, yeniden ifade etme, gözden geçirme, seçme, çevirme	uygulama, hesaplama, yerine getirme, seçme, kanıtlama, dramatize etme, istihdam etme, tahmin etme, gerçekleştirme, sergileme, deneme, resimlendirme, tamamlamak, örnek olma, değiştirme, işleme, icra etme, alıştırma yapma, program yapma, çözme, kullanma	analiz etme, değer biçme, düzenleme, sınıflandırma, tasnif etme, karşılaştırma, bağlantılandırma, yapı bozumu, ortaya çıkarma, farklılaştırma, inceleme, genelleme, gruplandırma, hipotez geliştirme, teftiş etme, sıralama, taslak haline getirme, soru sorma, özetleme, sınama	değer biçme, münakaşa etme, ölçme, denetleme, sonuçlandırma, ikna etme, eleştirme, savunma, değerlendirme, hipotez geliştirme, yargılama, derecelendirme, oranlama, tavsiye etme, düzeltme, irdeleme, destekleme, değer verme, tartma	gerçekleştirme, bir araya getirme, birleştirme, oluşturma, yapılandırma, tertipleme, tasarlama, geliştirme, formüle etme, entegre etme, icat etme, planlama, üretme, önerme, dönüştürme

Tablo 1. Bloom Taksonomisi Bilişsel Alan Basamakları ve Örnek Fiiller

2.3.2. Duyuşsal Alan

Duyuşsal alan, öğrencilerin ilgi, tutum ve değer geliştirmelerini kapsar. Farkındalıktan başlayarak, değerleri kişilik haline getirme aşamasına kadar ilerler. Ders izlencesi hazırlanırken öğrencilerin sadece “ne bildikleri” değil, aynı zamanda “nasıl bir tutum geliştirdikleri” de dikkate alınmalıdır.

Aşağıdaki tabloda duyuşsal alanın basamakları, tanımları ve bu basamaklarda kullanılabilecek örnek fiiller verilmiştir. Ders izlencesi hazırlanırken öğrenme çıktılarının yazımında bu basamaklar yol gösterici olabilir.

Alma	Tepkide Bulunma	Değer Verme	Örgütleme	Kişilik Haline Getirme
Bireyin, ilgi, tutum ya da değer geliştirmesi istenen bilgi, nesne ya da durumların farkına vardığı basamak.	Bireyin, belli bir bilgi, nesne ya da durum karşısında, yerleşiklik kazanmasının bir tepkiden, gönüllü bir tepkiye kadar varan, bireysel tepkiler gösterdiği basamak.	Bireyin, belli bir bilgi, nesne ya da duruma, toplumsal kabuller doğrultusunda bir değer yükleyerek tepkide bulunduğu basamak.	Bireyin, toplumsal kabuller doğrultusunda değer yükleyerek tepkide bulunduğu belli bir bilgi, nesne ya da duruma, kendine özgü değerler atfettiği basamak.	Bireyin, oluşturduğu yeni değerlere bağlılığı ile temsil edildiği basamak.
Örnek fiiller: Farkına varma, Dinleme, Dikkat etme, Gözlemleme	Örnek fiiller: Kabul etme, İlgilenme, Razı olma, İşbirliği yapma, İstekli olma, Gönüllü olma, Ziyaret etme	Örnek fiiller: Benimseme, Sorumluluk duyma, Özen gösterme, Tercih etme, Kaynakları kullanma, Sadakat gösterme, İsteme, İçselleştirme	Örnek fiiller: Düzenleme, Uyarlama, Kavramsallaştırma, Düzeltilme, Yer alma, Karşı koyma, Çabalama	Örnek fiiller: Destekleme, Savunma, Koruma, Hizmet etme, Yer alma, Zorlama

Tablo 2. Bloom Taksonomisi Duyuşsal Alan Basamakları ve Örnek Fiiller

2.4. Program Çıktılarına Katkı

Her dersin öğrenme çıktıları (CLO), ilgili Program Çıktıları (PO) ile eşleştirilmeli ve katkı düzeyi belirtilmelidir. Net katkı, 1 (düşük) ile 5 (yüksek) arasında derecelendirilir.

- Eğer bir PO “**bilgiye sahip olma, kavrama**” düzeyindeyse, dersin CLO’su “**tanımlar, açıklar**” gibi seviyelerde belirlenebilir.
- Eğer bir PO “**geliştirir, analiz eder, kullanır**” düzeyindeyse, dersin CLO’su “**karşılaştırır, tartışır, değerlendirir, önerir**” gibi seviyelerde belirlenebilir.

2.5. Ders İçeriği ve Haftalık Plan

Hafta bazında konu başlıkları, ön hazırlıklar, öğretim yöntemleri ve değerlendirme etkinlikleri yazılmalıdır.

2.6. Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğrenci merkezli yöntemler kullanılmalıdır: küçük/büyük grup tartışmaları, vaka analizi, proje temelli öğrenme, rol oynama, flipped classroom vb.

2.7. Ölçme ve Değerlendirme

Çıktı-yöntem-değerlendirme uyumu sağlanmalıdır. Sadece sınav değil; ödev, proje, sunum, portfolyo gibi alternatif yöntemler de kullanılmalıdır.

2.8. Kaynaklar

Zorunlu ders kitabı + ek okuma önerileri eklenmelidir.

2.9. AKTS İş Yüğü ve Yerel Kredi Hesabı

AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi), öğrencinin bir dersi tamamlamak için harcadığı toplam iş yüküne dayalıdır. 1 AKTS = 30 saat kuralına göre hesaplanır.

İş yükü bileşenleri şunlardır:

- Teorik ders saatleri
- Uygulama/laboratuvar saatleri
- Ödev ve proje çalışmaları

- Bireysel çalışma ve araştırma
- Sınav hazırlığı ve sınav süreleri

Örnek Hesaplama:

- Teorik ders: 3 saat/hafta x 14 hafta = 42 saat
- Uygulama: 2 saat/hafta x 14 hafta = 28 saat
- Ödev ve projeler: 25 saat
- Sınav hazırlığı: 20 saat
- Sınav süresi: 3 saat
- Toplam iş yükü = 118 saat
- $118 \div 30 \approx 4$ AKTS

Bu hesaplama öğrencilerin gerçekçi iş yüküne dayalı olmalıdır.

Yerel Kredi (T-U-T): Üniversitelerde genellikle dersin haftalık ders saatine göre hesaplanır.

$$\text{Kredi} = \text{Teorik Saat} + \left(\frac{\text{Uygulama Saati}}{2} \right)$$

Yani:

Teorik (T) → 1 saat = 1 kredi

Uygulama (U) → 2 saat = 1 kredi

Örnek Yerel Kredi Hesaplaması:

(2-2-4) → 2 saat teori + 2 saat uygulama = 4 ders saati

Teorik: 2 saat → 2 kredi

Uygulama: 2 saat → 1 kredi

Toplam: 3 kredi

Yerel kredi, sadece derse girilen saatleri gösterirken; AKTS, öğrencinin tüm iş yükünü dikkate alır. İki sistem birlikte kullanılarak dersin hem yerel hem de uluslararası standartlarda tanımlanması sağlanır.

Aşağıdaki tablo örnek yerel kredi hesaplamalarını göstermektedir.

Teorik (T)	Uygulama (U)	Toplam (T)	Kredi (yaklaşık)	Açıklama
3	0	3	3	Tamamı teorik ders
2	2	4	3	$2 + (2/2) = 3$ kredi
1	2	3	2	$1 + (2/2) = 2$ kredi
2	1	3	$2.5 \approx 2$ veya 3	$2 + (1/2) = 2.5$ kredi
1	1	2	$1.5 \approx 1$ veya 2	$1 + 0.5$
2	0	2	2	Yalnızca teorik
0	2	2	1	Tamamı uygulama
3	1	4	$3.5 \approx 3$	$3 + 0.5$

Tablo 3. Örnekli T-U-T ve Kredi Hesaplamaları

3. Hazırlarken Dikkat Edilecek Noktalar

- Öğrenme çıktıları somut, ölçülebilir, gözlemlenebilir fiillerle yazılmalı.
- Ders içeriği → yöntem → ölçme-değerlendirme arasında uyum olmalı.
- Öğrenci merkezli yaklaşıma uygun teknikler ders izlencelerine dahil edilmeli.
- İş yükü hesabında öğrencinin gerçekçi zamanı esas alınmalı.

Not: Ders izlencelerinin sisteme PDF formatıyla yüklenmesi veri kaybını önleyeceği gibi öğrencilerin ders izlencesine erişimini de kolaylaştıracaktır.